

Prieskum zverejnených cien za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov mimo kategórie domácnosti

ÚRSO, 30.3.2023

ÚRSO (ďalej len „úrad“) vykonal v dňoch 10-24.3.2023 prieskum zverejnených cenníkov za dodávku elektriny a plynu pre koncových odberateľov mimo kategórie domácnosti u najväčších dodávateľov (ZSE, SSE, VSE, SPP), ktorí spolu predstavujú približne 80% podielu na trhu s elektrinou a plynom pri dodávke elektriny a plynu koncovým odberateľom (regulovaných aj neregulovaných odberateľov). Úrad tiež preskúmal zverejnené cenníky vybranej vzorky menších dodávateľov elektriny.

Koncoví odberatelia elektriny a plynu mimo domácností sú podnikateľské a nepodnikateľské subjekty (organizácie, verejné a neverejné inštitúcie,...), ktoré nakupujú elektrinu a plyn od dodávateľov na základe zmluvy o dodávke elektriny alebo plynu. Delia sa na dve skupiny.

- a) regulovaní odberatelia – jedná sa o zraniteľných odberateľov mimo domácností, tzv. malé podniky a ostatných zraniteľných odberateľov mimo domácností s nárokom na regulovanú cenu za dodávku elektriny a plynu spĺňajúcich zaradenie do skupín zraniteľných odberateľov v zmysle príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov (ďalej len „regulovaní odberatelia“),
- b) neregulovaní odberatelia s neregulovanou cenou za dodávku elektriny a plynu (ďalej „neregulovaní odberatelia“), ktorí na základe množstva spotrebovanej energie a účelu odberu energie, prípadne aj vlastnej voľby, nespádajú do kategórie regulovaných odberateľov.

Pre určité skupiny týchto odberateľov vláda SR svojimi nariadeniami stanovila cenové stropy na dodávku elektriny a plynu. Rozdiel medzi vládou stanoveným cenovým stropom a zmluvnou cenou za dodávku sa kompenzuje v rámci schém MHSR. V segmente regulovaných odberateľov dostávajú kompenzácie dodávatelia a v segmente neregulovaných odberateľov dostávajú kompenzácie priamo odberatelia. Detaily kompenzácií a kompenzačných schém sú v príslušných nariadeniach vlády SR a dokumentoch MHSR.

Prieskum úradu sa zamerl na cenníky za dodávku elektriny a plynu zverejnené na webových sídlach dodávateľov. Cieľom prieskumu bolo preskúmať mieru prehľadnosti a aktualizácie zverejnených cenníkov v kontexte znižovania trhových cien energií. Cenníky by mali poskytnúť dostatočné informácie pre odberateľov, aby mohli zvážiť výhodnosť, resp. nevýhodnosť, ich existujúcich zmluvných cien ako aj prípadnej zmeny dodávateľa. Zároveň by zverejnené cenníky mali poskytnúť informácie o cenových parametroch pre účely kompenzácií v schémach MH SR.

Hlavné zistenia prieskumu:

- **Produkty a ceny dodávky elektriny a plynu pre neregulovaných odberateľov nie sú aktívne ponúkané**, prípadne informácie o ich ponuke absentujú úplne. Niektorí

dodávateľa majú informácie orientované prevažne na regulovaných odberateľov, pričom neregulovaný odberateľ sa musí vyslovene "preklikať" cez stránky webového sídla dodávateľa, aby sa dostal k relevantným informáciám, napr. o cenách neregulovaných produktov a podmienok ich uplatnenia. Prevažná väčšina dodávateľov má však pomerne prehľadné webové sídla so zverejnenými cenami pre regulovaných aj neregulovaných odberateľov.

- **Zverejnené cenníky pre neregulovaných odberateľov sú u viacerých veľkých ako aj niektorých malých dodávateľov nezmenené od začiatku roka 2023**, a to aj napriek zásadným poklesom trhových cien elektriny a plynu v období od začiatku roka 2023. Keď aj boli niektoré cenníky upravené, zmena nezohľadňuje v primeranej výške pokles trhových cien energií. Čiže zverejnené cenníky pre neregulovaných odberateľov sa menia iba minimálne a neodrážajú pravdepodobné úspory v nákladoch na nákup komodity. Výnimkou je SPP a niekoľko menších dodávateľov, ktorí od začiatku tohoto roka niekoľkokrát aktualizovali cenníky a ceny za dodávku elektriny a plynu pomerne značne znížili v nadväznosti na vývoj trhových cien energií.
- **Niektorí dodávateľa naďalej umožňujú odberateľom vstúpiť do regulovanej dodávky aj počas roka 2023.** To navyšuje už pomerne značnú množinu nových regulovaných odberateľov, ktorí pribudli v priebehu a v závere minulého roka. Pre týchto nových odberateľov dodávateľa pravdepodobne dokupujú elektrinu a plyn pri súčasných nízkych trhových cenách. Ťažko si totiž predstaviť, že dodávateľ nakúpil elektrinu alebo plyn v lete minulého roka pre odberateľa, ktorý mu pribudol do portfólia v týchto dňoch alebo týždňoch. To indikuje, že náklady na nákup elektriny a plynu pre regulovaných odberateľov sú nižšie ako náklady na základe ktorých boli nastavené zverejnené zmluvné cenníky.
- **Dodávateľa v podstate prehlásili maximálne regulované ceny za zmluvné ceny pre regulovaných odberateľov a pravdepodobne ich používajú pre účely štátnych kompenzácií.** Nepochádza k zníženiu zmluvných cien aj napriek nárastu nových regulovaných odberateľov a nižším nákupným cenám energií. U niektorých dodávateľov nie je označenie zmluvných cenníkov pre regulovaných odberateľov jednoznačné.
- **Z obdržaných podnetov od odberateľov úrad eviduje, že niektorí dodávateľa využívajú nejednoznačnosť zákonných ustanovení na zabránenie regulovaným odberateľom zmeniť dodávateľa.** Argumentujú, že takýto odberateľ môže zmeniť dodávateľa iba raz za rok na základe určitých ustanovení v zákone č. 251/2012 Z.z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Takéto konanie zásadne obmedzuje odberateľa a konkurenciu dodávateľov a znižuje tlak na aktualizáciu ponúkaných cien dodávky elektriny a plynu, ktoré by lepšie odrážali súčasné trhové ceny.
- **Trh dodávky elektriny a plynu podľa názoru úradu indikuje známky nedostatočnej konkurencie medzi dodávateľmi, s negatívnymi dôsledkami na odberateľov a s rizikami pre zdroje štátneho rozpočtu využívané pri kompenzáciách.** Nízka miera aktualizácie cenníkov pre regulovaných a neregulovaných odberateľov totiž indikuje

snahu niektorých dodávateľov o maximalizáciu kompenzácií zo štátneho rozpočtu napriek nižším nákladom na energie pre nových odberateľov. Rôznorodosť a nejednoznačnosť označovania cenníkov vytvára otázky pri ich použití v rámci výpočtu kompenzácií v schémach MHSR, t.j., ktorý cenník je používaný pre účely výpočtu kompenzácií.

Vzhľadom na uvedené okolnosti by podľa názoru úradu bolo potrebné posilniť konkurenciu na trhu dodávky elektriny a plynu a zároveň prenastaviť súčasný spôsob kalkulácie kompenzácií pri dodávke elektriny a plynu.

Odporúčania úradu:

- Kompenzácie pre dodávateľov elektriny a plynu by mali vychádzať z aktuálnych nákladových parametrov pri nákupe komodity elektriny a plynu pre regulovaných aj neregulovaných odberateľov, napr. ukazovateľa výšky čistých nákladov na nákup komodity. Odporúčame zväziť zavedenie povinného auditu celkových nákladov dodávateľov na nákup komodity pre všetkých odberateľov ako podmienku na vyplatenie kompenzácií.
- Upraviť primárnu legislatívu nasledovne:
 - o Umožniť regulovaným odberateľom zmeniť dodávateľa pri splnení stanovených podmienok aj počas kalendárneho roka na posilnenie konkurenčného prostredia v dodávke energií.
 - o Zaviesť povinnosť pre veľkých dodávateľov (napr. s viac ako 100 000 odberateľmi) zverejňovať cenové ponuky aj pre neregulovaných odberateľov a v prípade významných zmien trhových cien aj pravidelné prehodnocovanie cenníkov
 - o Pre účely dohľadu, monitoringu a zhodnotenia vývoja konkurencie na trhu dodávky elektriny a plynu zaviesť povinnosť pre dodávateľov poskytovať úradu údaje o cenách a objemoch nákupu komodity dodávateľmi a o cenách a objemoch v zmluvách na dodávku elektriny a plynu s koncovými odberateľmi.
 - o Umožniť úradu stanoviť viacročnú regulovanú cenu za dodávku elektriny a plynu s cieľom cenovej stability a predvídateľnosti pre regulovaných odberateľov.

Detailné návrhy úradu v týchto témach sú zverejnené na webovom sídle úradu a boli zároveň odoslané na MHSR v rámci vyhlásenej verejnej diskusie.

https://www.urso.gov.sk/data/files/562_verejna-diskusia-mhsr-odporucania-urso-24032023.pdf

SÚHRN PRIESKUMU ZVEREJNENÝCH CENNÍKOV DODÁVATEĽOV ELEKTRINY A PLYNU PRE REGULOVANÝCH A NEREGULOVANÝCH ODBERATEĽOV MIMO KATEGÓRIU DOMÁCNOSTI

Stav k 24.3.2023

ZSE

ZSE jasne rozdeľuje svoje informácie pre sekciu domácností a firmy a následne na elektrinu a plyn.

Elektrina

V časti “firmy” v dokumentoch je možné nájsť iba cenník pre zraniteľných odberateľov elektriny mimo domácností a cenník pre vybraných zraniteľných odberateľov mimo domácností, t.j. cenníky pre regulovaných odberateľov v kategórií mimo domácností.

V týchto cenníkoch sú prezentované “zmluvne dohodnuté ceny”, ktoré sú identické s maximálnymi cenami stanovenými úradom. V minulých rokoch bolo v cenníkoch uvedené jednoducho iba “cena”, bez ďalších prívlastkov. To indikuje využitie maximálnych regulovaných cien dodávky pre účely kalkulácie výšky kompenzácií. Následne popri “zmluvne dohodnutých cenách” sú uvedené aj zastropované ceny stanovené na základe nariadení vlády SR.

ZSE stále dáva možnosť odberateľom prihlásiť sa do regulovanej dodávky aj počas 2023 s odvolaním sa na usmernenie MHSR. Toto navyšuje objemy kompenzácií na zastropované ceny elektriny a zároveň umožňuje dodávateľom využiť súčasne nízke trhové ceny elektriny na zníženie nákladov na nákup elektriny. Avšak táto nižšia nákladová úroveň sa nepremieta do ponúkaných cien elektriny, aspoň nie na základe zverejnených informácií

Ceny pre neregulovaný segment nie sú zverejnené, je potrebné si ich vyžiadať. Nie je žiadna informácia o zľavách, ponukách, nových cenách odrážajúcich existujúce cenové hladiny na trhu.

Plyn

Rovnako ako v elektrine nie sú žiadne informácie o ponúkaných cenách pre neregulovaných odberateľov plynu.

Cenníky pre regulovaných odberateľov obsahujú “sadzby za odobratý plyn” podobne ako v iných rokoch. Na rozdiel od elektriny, nie sú uvedené ako “zmluvne dohodnuté ceny”. Úprava ceny v zmysle nariadenia vlády SR pre regulovaných odberateľov (mimo vybraných skupín zraniteľných odberateľov) nie je nikde v cenníku ani na stránke ZSE dohľadateľná.

Tak ako v elektrine ani v plyne nie je zrejmé, ako sa počítajú kompenzácie v schémach MHSR

SSE

SSE rozdeľuje informácie pre domácnosti a podnikateľov a organizácie a následne taktiež na elektrinu a plyn.

Elektrina

Zverejnené informácie ako i cenník v časti “Ceny a sadzby pre podnikateľov” sú iba pre regulovaných odberateľov. V tejto časti absentuje akákoľvek aktívna ponuka resp. ceny pre neregulovaných odberateľov. Tieto informácie sú dohľadateľné až v časti “Dokumenty na stiahnutie”.

Regulované cenníky dodávky elektriny sa pri svojich sadzbách odvolávajú na Nariadenia Vlády SR č. 19/2023 a č. 465/2022.

“Zmluvné ceny dodávky” pre regulovaných odberateľov nie sú zverejnené. V sekcii dokumenty je dohľadateľné iba rozhodnutie ÚRSO č. 0066/2023/E o cenách dodávky elektriny pre zraniteľných odberateľov. V tejto súvislosti vzniká otázka, ako sa potom počítajú náklady na kompenzácie.

Pre neregulovaných odberateľov sú zverejnené tri cenníky podľa veľkosti odberu – Neregulovaný cenník dodávky elektriny pre podnikateľov a organizácie do 30 MWh, nad 30 MWh a nad 220 MWh. Tieto ceny sú však zverejnené od 1.1.2023 bez akejkoľvek neskoršej zmeny a nereflektujú tým pádom zmeny na trhu s elektrinou. U nových zmlúv na rok 2023 sa ceny môžu stanoviť aj individuálne.

Plyn

V časti “Ceny a sadzby pre podnikateľov” je zverejnený cenník pre neregulovanú dodávku platný od 1.3.2023, kde pri sadzbách je zaznamenaný určitý pokles za dodávku plynu, avšak aktuálna cena je stále oveľa vyššie ako súčasne trhové ceny plynu.

Informácie ohľadom cien pre regulovaný segment sa nachádzajú až v časti “Dokumenty na stiahnutie”. Sadzby v regulovanom cenníku sa odvolávajú na Nariadenia Vlády SR č. 19/2023 a č. 465/2022. Nie sú zverejnené iné cenníky (zmluvné ceny) pre regulovaných odberateľov. Podobne ako v elektrine je teda otázka ako sú kalkulované kompenzácie pre dodávateľa.

VSE

VSE delí svoje služby a produkty pre domácnosti a firmy a organizácie. Následné delenie na plyn a elektrinu je taktiež prehľadné.

Elektrina

V časti “ceny elektriny” podnikateľov a organizácií sú jasne rozlíšiteľné informácie o cenách pre regulovaných a neregulovaných odberateľov.

V regulovaných cenníkoch je maximálna cena za dodávku elektriny schválená cenovým rozhodnutím úradu označená ako „dohodnutá cena na základe zmluvy o dodávke“. Zároveň zverejnené cenníky obsahujú aj ceny vychádzajúce z cenových stropov stanovených vládou SR. Z uvedeného nie je jednoznačné, ktorý cenník reálne platí a sa účtuje, prípadne sa používa pre účely stanovenia kompenzácií.

Ceny pre neregulovaných odberateľov sú zverejnené k 1.1.2023 a následne prehodnotené k 1.4.2023. Ceny k 1.4.2023 síce klesli oproti začiatku roka 2023, avšak sú stále nad úrovňami súčasných trhových cien elektriny.

Plyn

Obdobne ako v elektrine, na webe je pomerne prehľadná štruktúra informácií o regulovaných a neregulovaných cenách.

Pre regulovaných je maximálna cena za dodávku plynu schválená úradom prehlásená za „dohodnutú cenu na základe zmluvy o dodávke“. Cenník pre regulovaných odberateľov obsahuje aj ceny určené podľa nariadenia vlády SR č. 19/2023 Z.z a nariadením vlády SR č. 465/2022 Z. Z. Tak ako v elektrine nie je jednoznačné, ktorý cenník reálne platí a vynárajú sa preto obdobné otázky ako v elektrine.

U neregulovaných odberateľov (do 641 MWh za rok) sa cenníky menili k 1.2.2023 s určitým poklesom oproti začiatku roka. Avšak od 1.2.2023 nie sú zverejnené úpravy v neregulovaných cenníkoch.

SPP

SPP rozdeľuje svoje informácie pre domácnosti a firmy a organizácie. Informácie ohľadom elektriny a plynu sú jasne vymedzené.

Elektrina

V časti „ceny elektriny“ sú zverejnené informácie pre regulovaných ako i neregulovaných odberateľov.

Regulovaný cenník elektriny pre firmy a organizácie pre zraniteľných odberateľov a vybraných zraniteľných odberateľov mimo domácností zahŕňa zraniteľných odberateľov v zmysle príslušných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Regulovaný cenník zverejnený na stránke SPP obsahuje aj dodatok, ktorým sa upravuje cena pre ostatných zraniteľných odberateľov v zmysle nariadení vlády SR a vypúšťa sa „regulovaná cena za dodávku elektriny“ schválená cenovým rozhodnutím úradu. Pri vybratých zraniteľných zákazníkoch bola aplikovaná zastropovaná cena v zmysle nariadení vlády SR už v „pôvodnom cenníku“. Pre regulovaných odberateľov je teda zverejnený cenník vychádzajúci z nariadení

vlády SR. Informácie o “zmluvnej cene” alebo inom cenovom parametri, ktorý by slúžil ako horný cenový limit pri stanovení kompenzácií, však nie sú zverejnené.

Pre neregulovaných odberateľov je zverejňovaný cenník za dodávku elektriny kategória podnikatelia – maloobder, ktorý je aktualizovaný každý mesiac, pričom sa zhruba kopíruje pokles trhových cien.

Plyn

Uverejnené informácie sú obdobne ako v elektrine, pomerne prehľadné pre regulovaných aj neregulovaných odberateľov.

Takisto ako v elektrine cenník obsahuje dodatok, ktorým je upravená cena pre ostatných zraniteľných odberateľov v zmysle nariadení vlády SR, pričom „pôvodný cenník“ obsahuje pod názvom “Cena za služby obchodník” cenu v súlade s cenovým rozhodnutím úradu, avšak iba pri ostatných zraniteľných zákazníkoch.

Pre neregulovaných odberateľov sú zverejnené cenníky upravované k 1. dnu mesiaca, čiže doteraz 2x, vo februári a marci 2023. Podobne ako v elektrine, cenníky zhruba kopírujú pokles trhových cien.

Magna Energia

Magna taktiež rozdeľuje informácie domácnostiam a informácie pre firmy a inštitúcie. V časti elektrina a v časti plyn v sekcii pre firmy a inštitúcie sa nachádzajú informácie len o zmene dodávateľa. Konkrétne ceny sú v spoločnej časti “cenník”, ktorý obsahuje ceny aj za plyn a za elektrinu pre regulovaných odberateľov spolu.

Zverejnené sú ceny pre regulovaných odberateľov, pričom cenník obsahuje aj maximálne regulované ceny a „fakturované ceny“, bez zmeny od 1.1.2023. Nie je zrejmé, ktoré ceny reálne platia pre odberateľov a aké ceny sú základom pre výpočet kompenzácií.

Ceny elektriny a plynu pre neregulovaných odberateľov sú stanovované individuálne a nie sú zverejnené. Jediná zverejnená informácia, ktorá sa týka variabilnej tarifkácie neregulovanej dodávky elektriny na odbernom mieste do 500 MWh/rok, indikuje nezmenené ceny od 1.1.2023. Na druhej strane, zo zverejnených dát vyplýva, že v minulom roku sa táto tarifa menila viackrát, napr. k 1.7 a 1.9. 2022. Obdobný produkt v plyne nie je uvedený.

SE ES

SE ES rozlišuje na svojich stránkach časť pre malé firmy a časť pre veľké firmy.

Zverejnené cenníky pre zraniteľných odberateľov vychádzajú z nariadení vlády a obsahujú cenu určenú týmito nariadeniami. Žiadne iné cenníky pre zraniteľných odberateľov nie sú

zverejnené. Nie je teda zrejmé, ako sa stanovuje horný strop pre výpočet kompenzácií zo strany MHSR.

Cenníky pre neregulovaných odberateľov nie sú zverejnené.

V Elektra

Svojich odberateľov delí na verejný sektor a firmy a organizácie.

Zverejnené cenové ponuky pre neregulovaných odberateľov sú previazané s aktuálnymi spotovými cenami elektriny a plynu.

Cenníky pre zraniteľných odberateľov v oblasti elektriny ako i plynu nie sú zverejnené, resp. pod cenníkom pre zraniteľných odberateľov sa nachádza aktuálne iba cenové rozhodnutie úradu.

ELGAS

Elgas rozlišuje domácnosti, malé, stredné a veľké podniky. Pre jednotlivé skupiny má prehľadne dostupné jednotlivé cenníky ako v elektrine tak i v plyne.

Cenník elektriny pre neregulovaných odberateľov bol naposledy menený k 1.3.2023.

Cenníky pre regulovaných odberateľov vychádzajú z nariadení vlády SR. Nie je však zrejmé aké ceny sú používané pre účely stanovenia kompenzácií MHSR.